

Хмельницька обласна універсальна наукова бібліотека
Відділ науково-методичної роботи та інновацій у бібліотечній справі

Підсумки за матеріалами обласного дослідження:
«СІЛЬСЬКІ БІБЛІОТЕКИ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ: СУЧАСНА МОДЕЛЬ»

Підготувала і провела:

завідуюча відділом науково-методичної
роботи та інновацій у бібліотечній
справі Грудецька Т.В.

м. Хмельницький
2019 р.

План проведення дослідження.

1. Вивчення даної проблеми та вибір найбільш оптимального виду дослідження;
2. Складання програми дослідження, анкети, створення електронної анкети Google form;
3. Складання програми обробки результатів дослідження;
4. Збір інформації;
5. Опрацювання одержаної інформації;
6. Розробка висновків та пропозицій (рекомендацій) за результатами соціологічного дослідження;
7. Складання підсумкового документа про соціологічне дослідження.

Дослідження проводилось у три етапи:

- 1) Підготовчий:
 - вивчення проблеми;
 - складання та затвердження плану дослідження;
 - розробка та затвердження програми дослідження;
 - складання програми обробки даних.
- 2) Збирання та обробка інформації:
 - збирання інформації методом анкетування;
 - підготовка зібраних даних до обробки;
 - опрацювання одержаної інформації.
- 3) Аналіз та інтерпретація даних:
 - аналіз записів дослідження;
 - розробка висновків та пропозицій (рекомендацій) за результатами соціологічного дослідження;
 - складання підсумкового документа про соціологічне дослідження.

Програма дослідження:

Метою дослідження стало: вивчення ролі сільських бібліотек в житті мешканців Хмельниччини, визначення їх оптимальної моделі функціонування, яка б відповідала сподіванням користувачів.

Завдання дослідження:

- вивчити думку респондентів щодо ролі сільських бібліотек та їх значення у житті громади;
- визначити доступність сільської бібліотеки;
- визначити найпопулярніші послуги, які можуть отримати користувачі в бібліотеці;
- визначити види послуг, які бажали б відвідувачі бібліотек додатково отримувати;
- дізнатися думку опитуваних щодо поліпшення роботи сільської бібліотеки;
- розробити рекомендації, щодо розвитку бібліотек, покращення бібліотечного обслуговування, створення сучасної моделі бібліотек на основі даних соціологічного дослідження враховуючи думку опитаних користувачів (респондентів).

Об'єктом дослідження стали користувачі сільських бібліотек Хмельниччини.

Предметом дослідження були потреби респондентів у покращенні бібліотечного обслуговування .

Методика дослідження.

Вирішення поставлених завдань вимагало застосування методу онлайн-анкетування. Для реалізації дослідження була розроблена анкета в програмі **Google form** - <https://cutt.ly/HbIeCs> (дод. №1).

Бази дослідження.

В дослідженні взяли участь користувачі бібліотек Білогірського, Вінковецького, Волочиського, Городоцького, Деражнянського, Дунаєвецького, Ізяславського, Кам'янець-Подільського, Красилівського, Летичівського, Новоушицького, Полонського, Славутського,

Старосинявського, Старокостянтинівського, Теофіпольського, Хмельницького, Чемеровецького, Шепетівського районів.

Аналіз одержаних результатів онлайн-опитування користувачів.

Дослідження було проведене за допомогою програми **Google form** у інтернет середовищі, в якому взяли участь **1782 (100%)** респондент (користувачі сільських бібліотек області). Слід зазначити що деякі респонденти давали по декілька відповідей на запитання. Тому підрахунок відсотків вівся у відношенні від 100 % на кожну відповідь.

Із загальної кількості опитуваних участь у дослідженні взяли 575 чоловіків (32,3 %) та 1207 жінок (67,7%).

Розподіл респондентів за професією:

- державні службовці – **641 (36,0 %)**;
 - безробітні – **195 (10,9 %)**;
 - працівники освіти (педагоги, вихователі) – **184 (10,3 %)** респонденти;
 - студенти – **161 (9,0 %)**;
 - пенсіонери – **144 (8,1 %)**;
 - учнівська молодь – **72 (4,0 %)**;
 - працівники сфери сільського господарства – **58 (3,3 %)**;
 - працівники сфери послуг – **48 (2,7%)**;
 - медичні працівники – **45 (2,5 %)**;
 - сфера економіки – **26 (1,5 %)**;
 - працівники галузі культури – **25 (1,4 %)** респондентів;
 - підприємці – **20 (1,2 %)**;
 - працівники соціальної сфери – **15 (0,8 %)**;
 - сфера автотранспорту – **14 (0,8 %)**;
 - домогосподарки – **13 (0,7 %)**;
 - технічні працівники – **10 (0,6 %)**;
 - працівники сфери юриспруденції – **4 (0,2 %)**;
 - військові – **4 (0,2 %)**;
 - інші сфери – **66 (3,7 %)**;
- 37 (2,1 %)** респондентів не вказали професії.

Розподіл респондентів за віком:

- до 20 років – **353 (19,8 %)**;
- до 35 років – **626 (35,1 %)**;
- до 55 років – **533 (29,9 %)**;
- понад 55 років – **270 (15,2 %)**.

Мал. № 1. Діаграма: «Розподіл респондентів за віком».

Розподіл респондентів за тривалістю відвідування бібліотеки користувачами:

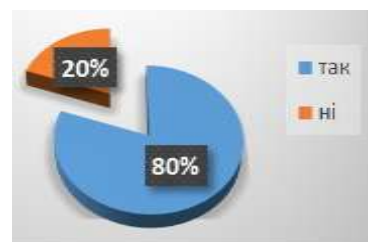
до 1 року – **55** (3,1 %);
до 5 років – **624** (35,0 %);
до 10 років – **360** (20,2 %);
до 20 років – **418** (23,5 %);
до 30 років – **221** (12,4 %);
понад 40 років – **104** (5,8 %).

Мал. № 2. Діаграма: «Розподіл респондентів за тривалістю відвідування бібліотеки користувачами».

На запитання: «Чи задовольняє сільська бібліотека Ваші інформаційні потреби» респонденти вказали:

- так – **1435** опитуваних (80,5 %);
- ні – **347** (19,5%).

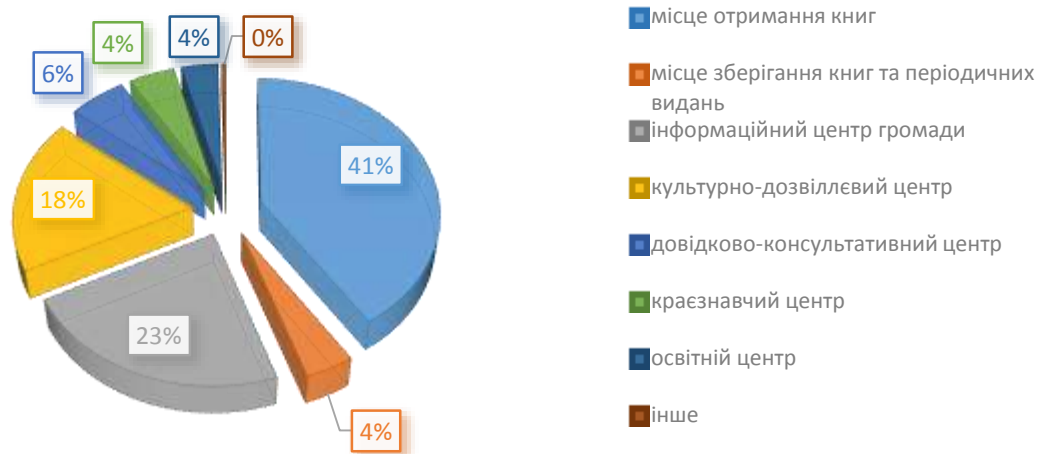

На запитання: «Бібліотека у Вашому селі – це в першу чергу...» респонденти вказали:

- місце отримання книг та періодичних видань – **725** (40,7%) респонденти;
- місце зберігання книг та періодичних видань – **71** (4,0 %);
- інформаційний центр громади – **407** (22,8 %);
- культурно-дозвіллевий центр – **326** (18,3 %);
- довідково-консультативний центр – **102** (5,7%);
- краєзнавчий центр – **81** (4,5 %);
- освітній центр – **62** (3,6 %);
- інше – **8** (0,4 %).

Серед опитуваних, які вказали «інше» - 4 респонденти зазначили, що бібліотека – це місце для вільного спілкування та обміну досвідом; 4 – відповіли, що бібліотека їхнього населеного пункту поєднує всі вище перелічені варіанти відповідей.

БІБЛІОТЕКА В ПЕРШУ ЧЕРГУ - ЦЕ ...

Мал. № 3. Діаграма: «Динаміка думки респондентів, щодо значення сільської бібліотеки».

На запитання: «У чому, на Вашу думку, проявляється доступність бібліотеки?» респонденти відповіли:

- зручне місце розташування – **552 (30,9%)**;
- гнучкий графік роботи – **215 (12,1%)**;
- наявність доступу до Інтернету – **308 (17,3%)**;
- нові книги та періодичні видання – **677 (38,0%)**;
- інше – **27 (1,5%)**.

3 (0,2 %) респондентів не відповіли на запитання

Серед тих хто вказав «інше» (27 (100%) респондентів) вбачають доступність бібліотеки у наступному:

- безкоштовне користування книгами і періодичними виданнями – 4
- кваліфікований та привітний бібліотекар – 4
- доставка книг до читачів – 2
- нова краєзнавча література – 5
- комфортні умови для користувачів – 1
- можливість отримувати інформацію – 1
- можливість провести дозвілля в бібліотеці за грою в теніс, шахи чи більярд – 3
- великий асортимент послуг – 1
- усе зазначене – 2
- нічого не влаштовує – 2
- цікаві заходи та книжкові виставки – 2

Доступність бібліотеки

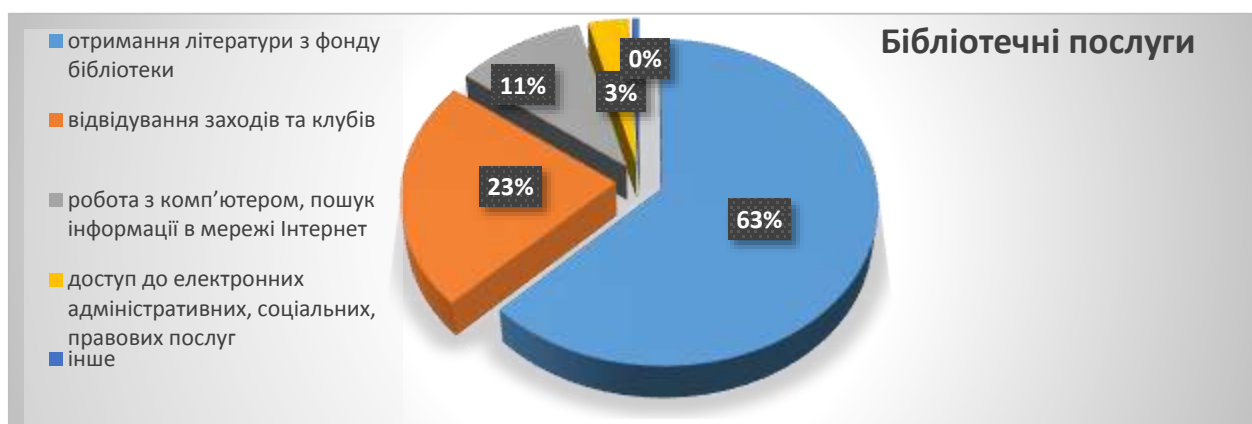
Мал. № 4. Діаграма: «Думка респондентів щодо доступності бібліотеки для користувачів».

На запитання: «Якими бібліотечними послугами Ви користуєтесь найчастіше?» респонденти вказали:

- отримання літератури з фонду бібліотеки – 1116 (62,6%);
- відвідування заходів та клубів – 404 (22,7 %);
- робота з комп'ютером, пошук інформації в мережі Інтернет – 191 (10,7 %);
- доступ до електронних адміністративних, соціальних, правових послуг – 61 (3,4 %);
- інше, вкажіть що саме – 10 (0,6 %.)

Серед іншої мети були такі відповіді:

- спілкування з іншими відвідувачами, змістовне дозвілля у бібліотеці;
- доступ до довідкової літератури;
- доступ до краєзнавчої літератури;
- книгоношення;
- участь у майстер-класах.

Мал. № 5. Діаграма: «Динаміка використання респондентами бібліотечних послуг».

На запитання: «Які види послуг Ви бажали б додатково отримувати в своїй бібліотеці?» респонденти назвали:

(респонденти давали по кілька відповідей на запитання. Тому підрахунок відсотків вівся у відношенні від 100 % на кожну відповідь).

- спілкуватись із друзями по скайп-зв'язку – 22 (1,2 %);
- створення в бібліотеках зони Wi-fi – 27 (1,5 %);
- запровадити активні форми роботи у дозвілля громади – 1 (0,01 %);
- брати участь у тестуванні, анкетування які проводить бібліотека – 1 (0,01 %);
- послуга «Бібліоняня» – 1 (0,01%);
- організація у проведенні веб-конференцій – 1 (0,01 %);
- доставка книг додому – 146 (17 %);
- доступ до правової допомоги, отримання юридичних консультацій, отримання адміністративних послуг – 18 (1,0 %);
- робота в соціальних мережах – 7 (0,4 %);
- екскурсії по історичних місцях – 2 (0,1 %);
- наявність електронних книг в бібліотеці, можливість їх використання – 26 (1,5 %);
- отримувати електронні послуги в бібліотеці – 57 (3,2 %), зокрема: онлайн запис до лікаря; купівля квитків; оплата комунальних послуг; оформлення закордонного паспорту; реєстрація ЗНО; пошук роботи, підготовка та відправлення резюме;
- замовлення книг через МБА, електронна доставка книг – 4 (0,2%);
- збільшити надходження сучасної літератури та періодичних видань (в т.ч. по краєзнавству, художню, медичну, дитячу; періодичні видання по сільському господарству, журнали по декору та рукоділлю – 89 (5,0 %);

- проведення «живої бібліотеки», зустрічі з відомими людьми, організація та проведення бібліотечних акцій, заходів за межами бібліотеки для дорослого населення – 145 (8,1 %);
- наявність у бібліотеці інформації регіонального характеру – 5 (0,3 %);
- інформування читачів старшого віку про літературні новинки – 3 (0,2 %);
- кваліфікована допомога у пошуку інформації – 1 (0,01 %);
- доступ до краєзнавчих онлайн-ресурсів – 1 (0,01 %);
- курси іноземних мов – 3 (0,2 %);
- майстер-класи по квілінгу, вишиванню, в'язанню – 301 – (16,9 %);
- тренінги з попередження конфліктів у родині та розвитку власного міні-бізнесу у сільській місцевості – 1 (0,01 %);
- наявність в бібліотеці медіаресурсів – робота з сучасними мультимедійними технологіями – 5 (0,3 %);
- надання доступу до мережі Інтернет, робота з комп'ютером – 694 (38,9 %);
- обслуговування книгою на дому – 1 (0,01 %);
- онлайн-запис до бібліотеки – 1 (0,01 %);
- проходити онлайн-навчання у бібліотеці – 1 (0,01 %);
- друк кольорових фотографій – 1 (0,01 %);
- оренда бібліотечного приміщення – 1 (0,01 %);
- повністю задовольняють ту послугу, які надає бібліотека – 127 – 7,1%
- показ мультфільмів для дітей – 3 (0,2 %);
- пригощати чаєм – 1 (0,01 %);
- сканування, ксерокопіювання, друк, ламінування – 92 (5,2 %);
- створення клубів за інтересами для спілкування та проведення дозвілля – 16 (0,9 %).

На запитання: «Що на Вашу думку необхідно зробити для покращення сільської бібліотеки?» респонденти вказали:

- оновлений універсальний фонд – 515 (29,0 %);
- сучасні мультимедійні технології та пристрої з доступом до Інтернету – 902 (50,7 %);
- сучасний інтер'єр – 287 – (16,1 %);
- інше, що саме – 77 (4,2 %)

Серед іншої відповіді були зазначені:

- відновити постачання світла в бібліотеку – 1 (0,01 %);
- придбати сучасні ігри – 1 (0,01 %);
- покращення матеріально-технічної бази – 11 (0,6 %);
- провести опалення – 14 (0,8 %);

50 (2,8 %) респондентів зазначили, що для покращення сільської бібліотеки необхідні всі вище перелічені пункти.

Мал. № 6. Діаграма: «Динаміка думки респондентів щодо покращення сільської бібліотеки».

Аналіз дослідження:

Дослідження було проведене за допомогою програми **Google form** у інтернет середовищі, в якому взяли участь **1782** респонденти (користувачі публічних бібліотек області).

У процесі дослідження було проаналізовано склад користувачів бібліотек за соціально-професійними характеристиками; визначено коло їх інформаційних запитів і ступінь задоволеності бібліотечним обслуговуванням; вивчено якість роботи бібліотеки.

Склад респондентів дозволяє скласти уявлення про читацьку аудиторію сучасної бібліотеки. Найбільша кількість респондентів за професією працівники органів місцевого самоврядування – 641 (36,0 %). Далі йдуть безробітні – 195 (10,9 %), працівники освіти (педагоги, вихователі) – 184 (10,3 %), студенти – 161 (9,0 %), пенсіонери – 144 (8,1 %).

Найбільша кількість респондентів віком до 35 років – 35,1 % та до 55 років – 533 (29,9 %). Показовим є і читацький стаж. Переважна більшість респондентів користується послугами бібліотеки до 5 років – 624 (35,0 %) та до 20 років – 418 (23,5 %).

Із загальної кількості опитуваних – 80,5 % (1435) респондентів зазначили що сільська бібліотека повністю задовольняє користувацькі потреби і змінювати будь що не потрібно. Проте, з наступних анкетних питань більш чітко видно потреби користувачів у розширенні бібліотечних послуг та у покращенні бібліотеки загалом.

40,7 % опитуваних вказали що **бібліотека населеного пункту в першу чергу це** – місце отримання книг та періодичних видань – 725 (40,7%); інформаційний центр громади – 407 (22,8 %); культурно-дозвіллевий центр – 326 (18,3 %); місце зберігання книг та періодичних видань – 71 (4,0 %) серед іншої мети респонденти вказали Серед опитуваних, які вказали «інше» - 4 респонденти зазначили, що бібліотека – це місце для вільного спілкування та обміну досвідом; 4 – відповіли, що бібліотека їхнього населеного пункту поєднує всі вище перелічені варіанти відповідей.

За думкою респондентів **доступність бібліотеки** найбільше проявляється у наявності нових книг та періодичних видань – 38,0%, зручним місцем розташування – 30,9%, наявністю доступу до Інтернету – 17,3%. Серед інших озвучених відповідей (27,0%) доступність бібліотеки залежить від кваліфікованого та привітного бібліотекаря, можливість провести дозвілля в бібліотеці за грою в теніс, шахи чи більярд, цікаві заходи та книжкові виставки .

Рейтинг **бібліотечних послуг, за якими найчастіше звертаються користувачі** показав, що на першому місці користувачі звертаються за отримання літератури із фонду бібліотеки – 1116 (62,6%); відвідують заходи та клуби за інтересами – 404 (22,7 %); працюють з комп'ютером та шукають інформацію в мережі Інтернет – 191 (10,7 %); отримують доступ до електронних адміністративних, соціальних, правових послуг – 61 (3,4 %); 10 (0,6 %) зазначили іншу мету відвідування бібліотеки, а саме – спілкування з іншими відвідувачами, змістовне дозвілля у бібліотеці; доступ до довідкової літератури; доступ до краєзнавчої літератури; отримання літератури на дому; участь у майстер-класах.

На питання **«Які види послуг Ви бажали б додатково отримувати в своїй бібліотеці»** відповіді респондентів були розділені наступним чином:

- спілкуватись із друзями по скайп-зв'язку – 22 (1,2 %);
- створення в бібліотеках зони Wi-fi – 27 (1,5 %);
- запровадити активні форми роботи у дозвілля громади – 1 (0,01 %);
- брати участь у тестуванні, анкетування які проводить бібліотека – 1 (0,01 %);
- послуга «Бібліоняня» – 1 (0,01%);
- організація у проведенні веб-конференцій – 1 (0,01 %);
- доставка книг додому – 146 (17 %);
- доступ до правової допомоги, отримання юридичних консультацій, отримання адміністративних послуг – 18 (1,0 %);
- робота в соціальних мережах – 7 (0,4 %);
- екскурсії по історичних місцях – 2 (0,1 %);
- наявність електронних книг в бібліотеці, можливість їх використання – 26 (1,5 %);

- отримувати електронні послуги в бібліотеці – 57 (3,2 %), зокрема: онлайн запис до лікаря; купівля квитків; оплата комунальних послуг; оформлення закордонного паспорту; реєстрація ЗНО; пошук роботи, підготовка та відправлення резюме;
- замовлення книг через МБА, електронна доставка книг – 4 (0,2%);
- збільшити надходження сучасної літератури та періодичних видань (в т.ч. по краєзнавству, художню, медичну, дитячу; періодичні видання по сільському господарству, журнали по декору та рукоділлю – 89 (5,0 %);
- проведення «живої бібліотеки», зустрічі з відомими людьми, організація та проведення бібліотечних акцій, заходів за межами бібліотеки для дорослого населення – 145 (8,1 %);
- наявність у бібліотеці інформації регіонального характеру – 5 (0,3 %);
- інформування читачів старшого віку про літературні новинки – 3 (0,2 %);
- кваліфікована допомога у пошуку інформації – 1 (0,01 %);
- доступ до краєзнавчих онлайн-ресурсів – 1 (0,01 %);
- курси іноземних мов – 3 (0,2 %);
- майстер-класи по квілінгу, вишиванню, в'язанню – 301 – (16,9 %);
- тренінги з попередження конфліктів у родині та розвитку власного міні-бізнесу у сільській місцевості – 1 (0,01 %);
- наявність в бібліотеці медіаресурсів – робота з сучасними мультимедійними технологіями – 5 (0,3 %);
- надання доступу до мережі Інтернет, робота з комп'ютером – 694 (38,9 %);
- обслуговування книгою на дому – 1 (0,01 %);
- онлайн-запис до бібліотеки – 1 (0,01 %);
- проходити онлайн-навчання у бібліотеці – 1 (0,01 %);
- друк кольорових фотографій – 1 (0,01 %);
- оренда бібліотечного приміщення – 1 (0,01 %);
- повністю задовольняють ту послуги, які надає бібліотека – 127 – 7,1%
- показ мультфільмів для дітей – 3 (0,2 %);
- пригостити чаєм – 1 (0,01 %);
- сканування, ксерокопіювання, друк, ламінування – 92 (5,2 %);
- створення клубів за інтересами для спілкування та проведення дозвілля – 16 (0,9 %).

Покращення роботи сільської бібліотеки є основним пріоритетним завданням. Так, на питання «**Що на Вашу думку необхідно зробити для покращення сільської бібліотеки?**» респонденти вказали, що потрібен оновлений універсальний фонд – 515 (29,0 %), сучасні мультимедійні технології та пристрої з доступом до Інтернету – 902 (50,7 %), сучасний інтер'єр – 287 – (16,1 %). 77 (4,2%) опитуваних зазначили, що необхідно відновити постачання світла в бібліотеку – 1 (0,01 %), придбати сучасні ігри – 1 (0,01 %), покращити матеріально-технічну базу – 11 (0,6 %), провести опалення – 14 (0,8 %). 50 (2,8 %) респондентів зазначили, що для покращення сільської бібліотеки необхідні всі вище перелічені пункти.

Слід зазначити, що в рамках проведення дослідження виявлено, що бібліотека не повністю задовольняє потреби користувачів. Наразі, гостро стоять питання в оновленні матеріально-технічної бази, комп'ютеризації бібліотек, проведення заходів які б згуртовували громаду, надання сучасних послуг. Бібліотечні фонди вкрай занедбані, майже не оновлюються новою, сучасною літературою та періодичними виданнями.

Висновки та рекомендації

Отже, проведене дослідження показало, що бібліотеки не повністю задовільняють потреби користувачів. Виявлено недостатню обізнаність користувачів з послугами: доставка книг додому, екскурсії по історичних місцях, надання електронних послуг в бібліотеці, зокрема: онлайн запис до лікаря; купівля квитків; оплата комунальних послуг; оформлення закордонного паспорту; реєстрація ЗНО; пошук роботи, підготовка та відправлення резюме, замовлення книг через МБА, організація та проведення бібліотечних акцій, заходів за

межами бібліотеки для дорослого населення, інформування читачів старшого віку про літературні новинки, спілкування в бібліотеці, створення клубів за інтересами для спілкування та проведення дозвілля.

Відповіді користувачів націлюють на розширення репертуару періодичних видань, особливо з правової, сільськогосподарської тематики, по декору.

Надання громадянам послуг на основі використання нових інформаційних технологій через мережу публічних бібліотек стає актуальною темою сьогодення та невід'ємною потребою у більшій частині користувачів бібліотек. Наявність сучасних послуг у публічних бібліотеках є особливо важливою для тих, хто не має високошвидкісного Інтернету або взагалі не має комп'ютера в себе вдома, для тих, у кого не вистачає технічних навичок, які потрібні для роботи з комп'ютерною технікою та мережею Інтернет.

На сьогодні першочерговим завданням для бібліотек області є:

- активніше співпрацювати з органами влади, яким в свою чергу слід звернути увагу на покращення матеріально-технічного стану бібліотек, їх освітлення та опалення;

- налагодити партнерські стосунки з органами місцевого самоврядування для повноти забезпечення жителів області доступом до сучасних послуг в бібліотеці (придбання техніки, підключення до Інтернет);

- відповідно до прийнятих державних, обласних та районних програм поповнення бібліотечних фондів здійснювати регулярний контроль за кількісним та якісним комплектуванням книгозбірень, в т. ч. документами на нетрадиційних носіях інформації, електронних видань;

- для більш повного та якісного задоволення потреб і запитів користувачів в одержанні необхідної інформації продовжувати їх вивчення в усіх центральних бібліотеках;

- для популяризації книги, читання, знань, особливо серед молоді та дорослого населення, створювати умови для підвищення читацької активності, рівня культурної компетентності користувачів, доносити до читацької аудиторії інформацію про нові надходження та забезпечувати книгою читачів на дому;

- розробити заходи щодо систематичного рекламування послуг ДБА бібліотек, ознайомлення з користування електронними каталогами як обласних, так провідних бібліотек України, активізувати доставку документів через МБА та ЕДА;

- активізувати роботу бібліотек щодо поінформованості користувачів про діяльність органів державної влади, місцевого самоврядування;

- в подальшій роботі книгозбірень враховувати зауваження та пропозиції користувачів щодо поліпшення роботи закладів.

Анкета
обласного дослідження
«Сільські бібліотеки Хмельниччини: сучасна модель»

Просимо Вас дати відповідь на запитання, які допоможуть покращити якість бібліотечного обслуговування

1. Чи задовольняє сільська бібліотека Ваші інформаційні потреби (виберіть один варіант):

Так ні

2. Бібліотека у Вашому селі - це в першу чергу :

- місце отримання книг та періодичних видань;
- місце зберігання книг та періодичних видань
- інформаційний центр громади;
- культурно-дозвіллевий центр;
- довідково-консультативний центр;
- краєзнавчий центр;
- освітній центр;
- інше _____

3. У чому, на Вашу думку, проявляється доступність бібліотеки?

- зручне місце розташування;
- гнучкий графік роботи;
- наявність доступу до Інтернету;
- нові книги та періодичні видання;
- інше _____

4. Якими бібліотечними послугами Ви користуєтесь найчастіше?

- отримання літератури з фонду бібліотеки;
- відвідування заходів та клубів;
- робота з комп'ютером, пошук інформації в мережі Інтернет;
- доступ до електронних адміністративних, соціальних, правових послуг;
- інше, вкажіть що саме _____

5. Які види послуг Ви бажали б додатково отримувати в своїй бібліотеці?
напишіть _____

6. Що на Вашу думку, необхідно зробити, для покращення сільської бібліотеки?

- оновлений універсальний фонд;
- сучасні мультимедійні технології та пристрої з доступом до Інтернету;
- сучасний інтер'єр;
- інше, що саме _____

7. Повідомте деякі дані про себе:

Ваш вік?

- до 20 років; - до 35 років; - до 55 років; - понад 55 років.

Стать _____ Чоловіча Жіноча

Рід занять _____

8. Як давно Ви є користувачем бібліотеки у своєму селі (селищі)?

- до 1 року;
- до 5 років;
- інше _____

Дякуємо за відповіді!